

Hướng tới thành phố phát triển bền vững

BAN QUẢN LÝ ĐTXD KHU ĐÔ THỊ MỚI THỦ THIÊM

Phát triển bền vững và thành phố trong thế kỷ XXI

Tại Hội nghị thượng đỉnh thế giới năm 1992 ở Rio de Janeiro, các nhà hoạt động về kinh tế, xã hội, môi trường cùng với các nhà chính trị của 179 nước, trong đó có Việt Nam, đã thống nhất về quan điểm phát triển bền vững, coi đó là trách nhiệm chung của các quốc gia, của toàn nhân loại và đồng thuận thông qua tuyên bố Rio về Phát triển bền vững và Chương trình Nghị sự 21 (Agenda 21). Ngày 17 tháng 8 năm 2004, Việt Nam đã chính thức ban hành Định hướng chiến lược phát triển bền vững (Chương trình nghị sự 21 của Việt Nam) nhằm phát triển bền vững đất nước trên cơ sở kết hợp chặt chẽ, hợp lý và hài hòa giữa phát triển kinh tế, phát triển xã hội và bảo vệ môi trường.[1]

“Phát triển bền vững là sự phát triển nhằm đáp ứng những yêu cầu của hiện tại, nhưng không gây trở ngại cho việc đáp ứng nhu cầu của các thế hệ mai sau”. Hay nói cách khác: đó là sự Phát triển hài hòa cả về kinh tế, văn hóa, xã hội, môi trường ở các thế hệ nhằm không ngừng nâng cao chất lượng sống của con người.[2] Phát triển bền vững bao gồm 3 yếu tố sau:

- Phát triển con người và xã hội
- Phát triển kinh tế đô thị và hiệu quả kinh tế của thành phố
- Phát triển về môi trường và quản lý nguồn tài nguyên.

Việc cân bằng 3 yếu tố phát triển này là yếu tố chủ đạo để đạt được sự phát triển bền vững của một đô thị.

Quy hoạch đô thị, trước tiên, luôn được xem là công cụ chủ yếu của các nhà quản lý quy hoạch để đạt được các mục tiêu phát triển và tăng cường tính bền vững cho thành phố của mình. Mục tiêu của đô thị hóa là phát triển bền vững, theo World Bank thì 04 tiêu chí để thành phố phát triển bền vững bao gồm:

- Cư dân và cộng đồng có thể sống lành mạnh (livability) trong môi trường tự nhiên, xã hội và nhân văn.
- Lành mạnh về tài chính (bankability), có thị trường vốn và thu hút được vốn đầu tư trong và ngoài nước.
- Có tính cạnh tranh(competitiveness) về kinh tế thích nghi với cơ chế thị trường để tăng trưởng.
- Quản lý nhà nước tốt (good governance)[3]

Phát triển bền vững chính là một trong những tiêu chí quan trọng để xây dựng một đô thị văn minh hiện đại.

Quy hoạch tổng thể phát triển đô thị Việt Nam thời kỳ 1997-2020 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại quyết định số 10/1998/QĐ-TTg ngày 23 tháng 1 năm 1998 đã xác định việc hình thành và phát triển đô thị ở nước ta trong thời gian tới phải tuân theo những hoạt động ưu tiên cần được tiến hành để phát triển đô thị bền vững bao gồm: Rà soát lại quy hoạch tổng thể phát triển đô thị, xây dựng hoàn chỉnh hệ thống đô thị cả nước, có cơ sở hạ tầng kinh tế, xã hội và kỹ thuật hiện đại, môi trường đô thị trong sạch, được phân bố và phát triển hợp lý trên địa bàn cả nước, bảo đảm cho mỗi đô thị, theo vị trí và chức năng của mình, phát huy được đầy đủ các thế mạnh để phát triển ổn định và bền vững.

Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh cũng đã xác định mục tiêu này trong văn kiện đại hội đại biểu lần thứ VII năm 2005 : “Quy hoạch đô thị và quản lý đô thị phải được coi là một nhiệm

vụ rất cơ bản, đồng thời là trọng tâm trước mắt, bảo đảm cho sự phát triển bền vững, giải quyết hài hòa các lợi ích của bộ phận và toàn cục, cá thể và cộng đồng” bởi vì “mỗi bước đi nhanh hay chậm, bền vững hay thiếu bền vững của Thành phố đều có ảnh hưởng trực tiếp đến nhịp phát triển chung của khu vực và cả nước”[4]

Xây dựng chương trình phát triển đô thị trong vùng theo hướng bền vững:

- Đánh giá sự hình thành đô thị trong vùng, những ưu điểm; những nguyên nhân tồn tại.
- Xây dựng các tiêu chí cho việc xác định các loại hình và các cấp đô thị trong vùng. Dự kiến tốc độ đô thị hóa trong vùng trên cơ sở từng bước nâng cấp hệ thống tiêu chuẩn về quản lý đô thị, hạ tầng đô thị, dịch vụ đô thị và vệ sinh môi trường đô thị theo hướng văn minh, đáp ứng nhu cầu để phát triển bền vững.

Xây dựng mô hình môi trường và sức khỏe, chuẩn môi trường đô thị; giảm ô nhiễm không khí, tiếng ồn ở các đô thị. Đề xuất phương án phân bố hợp lý dân cư và lực lượng lao động trong vùng, bảo vệ môi trường bền vững ở các đô thị; đồng bộ với hệ thống cơ sở hạ tầng và các dịch vụ đô thị, giao thông đô thị, bảo đảm phát triển bền vững.

Nguồn: Sổ tay hướng dẫn VA21 (2005)

Trong Nhiệm vụ thiết kế đồ án điều chỉnh quy hoạch chung, quy hoạch chi tiết Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm [5] quan điểm về một **“thành phố hiện đại”** đã được đúc kết như sau:

1. Không sao chép, không lặp lại hình ảnh đô thị khác một cách thiếu chọn lọc.
2. Các trung tâm thành phố lớn trong thế kỷ XX, với mật độ xây dựng cao, dồn nén những tòa nhà cao tầng, cùng những nút giao thông chằng chịt, giờ đây đã trở thành một hiện trạng phổ biến, khó xử lý, làm giảm giá trị sống của một đô thị văn minh khi được thách thức bởi nền kinh tế dịch vụ và tri thức trong *xu hướng đô thị nhân văn và đô thị sinh thái*. Phát triển đô thị “hiện đại” ngày nay không còn đi theo khuynh hướng duy nhất là khai thác kinh tế tri thức để những diện tích đất khu trung tâm bằng cách xây dựng những tòa nhà chọc trời mà phải tạo một *môi trường đô thị bền vững, có bản sắc riêng*, mang đến *chất lượng sống tốt* cho con người được điều chỉnh liên tục vì một *giá trị văn hóa mới* của cư dân đô thị văn minh. Chức năng của các khu đô thị phải tạo điều kiện tốt nhất cho các hoạt động kinh tế tri thức mà trong đó hoạt động giao tiếp thông tin đóng vai trò rất lớn. Thiết kế đô thị phải cân bằng sự *khai thác kinh tế và môi trường sinh thái vì một sự phát triển bền vững*.

3. Môi trường đô thị bền vững đồng nghĩa với *môi trường sinh thái đa dạng, gắn gũi* với con người, với thiên nhiên, cung cấp cho con người nhiều *ơ hội tiếp cận trực tiếp với thiên nhiên*. Đô thị sẽ phải có những không gian xanh và thiên nhiên với bản sắc riêng của nó trong khoảng cách rất gần với con người, làm giảm căng thẳng bởi những công trình bê tông.

4. Bản sắc đô thị có thể được khai thác trên nhiều phương diện.

- Một là: sự tương đồng của thành phố tương lai với quá khứ, hiện tại. Điều này giúp cho thành phố bén rễ một cách vững chắc với những địa điểm liên quan đến những ký ức, kỷ niệm, thấm thấu trong ý thức của cộng đồng. Sự đặc biệt của thành phố vì thế được di truyền lại, tạo ra sự khác biệt với các thành phố khác trên thế giới.

- Hai là : sự gắn kết với đô thị cũ. Một sự liên tục về không gian giữa mới và cũ sẽ mang đến cho con người cảm giác gắn gũi và dễ chấp nhận. Nó cũng tạo nên sự nhất quán đô thị và dễ bộc lộ bản sắc riêng.

- Ba là: dấu ấn đô thị, được tạo nên từ những công trình, trực tiếp mang tính biểu tượng và những không gian thiên nhiên đặc trưng của thành phố.

5. Chất lượng sống tốt phải được định lượng bằng các chỉ tiêu về kinh tế, kỹ thuật mà con người được thụ hưởng, phải được định tính bằng môi trường đa dạng kích thích khả năng sáng tạo của mỗi con người. Thiết kế phải có những luận cứ khoa học, tính toán trên nền tảng kinh tế-xã hội hiện tại và dự báo tương lai của thành phố để chọn chỉ tiêu phù hợp

6. Sự điều chỉnh liên tục: *thiết kế phải mềm dẻo, cung cấp những cơ hội cho việc điều chỉnh phát triển đô thị* trong xu thế *tiến bộ* nhanh chóng của thời đại công nghệ thông tin.

Như vậy, nội dung của Nhiệm vụ thiết kế Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm và sản phẩm cuối cùng của đồ án quy hoạch chi tiết TL 1:2000 Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm được Ủy ban nhân dân thành phố phê duyệt tại Quyết định số 6566/QĐ-UB ngày 27 tháng 12 năm 2005 đã thể hiện rõ yêu cầu tiên quyết cho một thành phố văn minh hiện đại trong thế kỷ XXI là đô thị cần xây dựng được môi trường đô thị bền vững để hướng đến một thành phố phát triển bền vững.

Quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm - hướng tới thành phố phát triển bền vững

Quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm được xác định với tính chất là *“khu trung tâm mới hiện đại, mở rộng của trung tâm thành phố Hồ Chí Minh, với chức năng chính là trung tâm tài chính, thương mại, dịch vụ cao cấp của thành phố, khu vực và có vị trí quốc tế; là trung tâm văn hóa, nghỉ ngơi, giải trí; đảm nhiệm một số chức năng mà trung tâm thành phố hiện hữu còn thiếu và hạn chế phát triển. Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm là một công trình chiến lược, mở ra cơ hội tăng tốc phát triển mọi mặt và nâng cấp thành phố Hồ Chí Minh ngang tầm các đô thị quốc tế hiện đại của khu vực trong thế kỷ XXI”*.^[6]

Tầm nhìn của Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm không chỉ dừng lại ở một đô thị văn minh hiện đại mang tầm vóc khu vực và quốc tế, mà quan trọng hơn cả là nhân tố quan trọng góp phần vào sự phát triển bền vững mang tính chiến lược lâu dài của cả thành phố Hồ Chí Minh, tạo bước đột phá đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng dịch vụ, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ VIII đề ra, đáp ứng yêu cầu phát triển toàn diện thành phố trong giai đoạn mới.

Tiêu chí về một thành phố phát triển bền vững đã được thể hiện xuyên suốt trong thiết kế quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm thực hiện theo Nghị quyết của Hội đồng nhân dân và chỉ đạo của Ủy ban nhân dân thành phố. Để phương án quy hoạch tổng mặt bằng đạt được thành công về lâu dài, đáp ứng các mục tiêu phát triển của Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm, 3 yếu tố đảm bảo sự cân bằng cho chiến lược phát triển Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm được đề xuất bởi tư vấn thiết kế được đơn vị thiết kế Sasaki Associates, Inc.^[7] là:

- Chất lượng của sản phẩm thiết kế quy hoạch kiến trúc
- Khả năng tài chính
- Tính khả thi về mặt kỹ thuật

Để đảm bảo cho sự phát triển bền vững cho trung tâm kinh tế thành phố, tránh hiện tượng khu thương mại (CBD) tấp nập vào ban ngày và thiếu hoạt động vào ban đêm, cũng như các khu dân cư vắng vẻ vào giờ làm việc, đồ án quy hoạch đã áp dụng giải pháp **sử dụng đất hỗn hợp**, pha trộn các chức năng đô thị để cung cấp đa dạng hóa mục đích sử dụng, bảo đảm sự có mặt thường xuyên của con người.

Mô hình phát triển bền vững được thể hiện qua 05 nguyên tắc chủ đạo cho ý tưởng thiết kế Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm thể hiện trong sản phẩm quy hoạch chi tiết TL 1:2000 đã được Ủy ban nhân dân thành phố phê duyệt, định hướng cho quá trình triển khai chi tiết và thực hiện dự án đầu tư, bao gồm:

1. Kết nối với sông Sài Gòn: Cùng với năm tháng, dòng sông đã là yếu tố không thể tách rời khỏi cuộc sống, ý thức của người dân TP. HCM về lịch sử, sự tiếp nối phát triển hiện tại và tương lai. Với sự kết nối hữu hình và hữu quan tại vị trí trung tâm hiện hữu, dòng sông sẽ trở thành vị trí “trái tim” của thành phố, tạo nên một hình ảnh bền vững và lạc quan về một trung tâm đô thị mới mang đẳng cấp quốc tế.

Bên cạnh đó, khu công viên bờ sông cùng quảng trường mở ra hướng sông và các mảng xanh được duy trì dọc bờ sông, mạng lưới giao thông thủy và bến du thuyền... sẽ khai thác được cảnh quan và không gian mặt nước độc đáo của sông Sài Gòn trong khu vực phát triển trung tâm thành phố, là yếu tố tạo nên một môi trường “sống tốt”, một cuộc sống đô thị lành mạnh và sinh động.

2. Kết nối với trung tâm hiện hữu: sự kết nối từ trung tâm lịch sử hiện hữu sang trung tâm mới hiện đại không chỉ đơn thuần bằng một cầu đi bộ nối liền đôi bờ sông mà còn là sự chuyển tiếp và phát triển của hệ thống không gian mở, với điểm nhấn là quảng trường trung tâm và cảnh quan khu công viên bờ sông tạo ra sự kết nối hữu quan bằng tầm nhìn và không gian, sự kết nối của thành phố đi từ thế kỷ XX sang thế kỷ XXI. Khu đô thị mới được nghiên cứu với một tỷ lệ kiến trúc hài hòa với khu phát triển hiện hữu chứ không quá choáng ngợp tạo nên sự khác biệt giữa hai bờ Đông Tây.

3. Cân bằng không gian mở và không gian phát triển: ý tưởng của Sasaki là tạo nên một “đô thị châu thổ”, kết hợp chặt chẽ cảnh quan sông nước hiện hữu của vùng châu thổ vào khu đô thị mới, tận dụng cảnh quan hiện hữu, làm phong phú không gian mở hơn là xóa sạch các điều kiện tự nhiên vốn có của vùng đất này. Đồ án đã đề ra các yếu tố chủ yếu làm cơ sở cho biện pháp cân bằng, bao gồm:

- Tránh việc san nền quá mức. Xác định các khu vực xây dựng một cách chọn lọc trong khi vẫn duy trì các vùng đất trũng, thấp dưới mực nước lũ như một giải pháp chống ngập lụt.
- Cải tạo hình dáng một số kênh rạch chọn lọc, tạo thêm các hồ nước và nối dài hệ thống giao thông thủy đến và thông qua khu vực. Sử dụng việc cải tạo kênh rạch như một phần của tiến trình san lấp nền.
- Giữ lại những dải đất ven kênh rạch có đường nét mềm mại, tạo nên những hành lang sinh thái và không gian để hút mực nước thủy triều thay đổi và để cho triều cường.
- Cung cấp một dải những không gian mở khác nhau tạo nên những khoảng xanh thư giãn và những công viên được duy trì nhân tạo với các không gian mở khác vẫn ở nguyên trạng thái tự nhiên hoặc được duy trì một cách hạn chế.
- Khung không gian mở của vùng châu thổ tạo nên phần nền cho những khu vực phát triển. Tất cả các khu phát triển đều ở khoảng cách rất cận kề với những mảng xanh, cho phép con người và thiên nhiên có thể tiếp cận nhau dễ dàng qua tầm nhìn và tiếp xúc trực tiếp. Việc tận

dụng cảnh quan sông rạch mang đậm sắc thái Nam Bộ còn là tiền đề để xây dựng cảnh quan về bản sắc cho khu vực.

4. Tăng cường mật độ và một cấu hình đô thị nén: Các lô phát triển xây dựng trong Quy hoạch Tổng mặt bằng 1:5000 được bố trí theo phương hướng phù hợp với điều kiện khí hậu, tối ưu hoá tiềm năng tiếp cận và nối kết vào mạng giao thông và hoặc là tìm cách sử dụng đất càng hiệu quả càng tốt. Quy hoạch Tổng mặt bằng 1:5000 đề nghị thiết lập các lô phát triển xây dựng có mật độ từ trung bình đến cao khai thác các ưu điểm của cấu trúc nén; tính kết nối và đa chức năng; và tiếp cận hệ thống giao thông đa hướng và đa phương thức. Việc tăng cường mật độ và cấu hình đô thị nén này không chỉ có tác dụng tăng hiệu quả sử dụng đất mà còn đảm bảo duy trì được hệ thống không gian mở chiếm diện tích hơn 40% tổng diện tích khu đô thị mới, đảm bảo thể cân bằng giữa không gian mở và không gian phát triển, xây dựng hình ảnh một đô thị sinh thái để hướng đến sự phát triển bền vững cho khu vực.

5. Bảo đảm tính linh hoạt để đáp ứng với tăng trưởng và thay đổi : Đồ án quy hoạch cung cấp một bộ khung sử dụng đất, không gian mở và giao thông theo đó có thể đáp ứng với sự phát triển theo thời gian. Việc sử dụng đa chức năng trong mỗi kỳ phát triển 5 năm cho phép đáp ứng linh hoạt các nhu cầu thay đổi của thị trường.

Đồ án quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm đã thể hiện rõ nét tiêu chí hướng đến sự phát triển bền vững qua thiết kế quy hoạch. Thách thức đối với thành phố là xây dựng và phát triển khu đô thị mới theo sát với định hướng quy hoạch đó, góp phần vào sự phát triển bền vững trong tương lai của toàn thành phố Hồ Chí Minh. Để đạt được tiêu chí phát triển này, cần thiết có một kế hoạch chiến lược và phương thức thực hiện hữu hiệu nhằm định hướng các tiềm lực phát triển, phối hợp nhịp nhàng giữa quy hoạch, môi trường đầu tư, nhu cầu của thị trường và vai trò của quản lý quy hoạch cho phù hợp. Sự phối hợp này sẽ tập trung được nguồn lực lớn nhất thúc đẩy sự phát triển đô thị theo định hướng đã đặt ra. Việc hình thành quy hoạch chiến lược này có khả năng hợp nhất kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội của thành phố với quy hoạch của thành phố, phối hợp được các bên tham gia (stakeholder) để cùng đạt được những cam kết đầu tư phát triển hiệu quả.

Thủ Thiêm được xác định là công trình mang tính đòn bẩy, là công trình trọng điểm cho thành phố. Để đáp ứng được yêu cầu phát triển nhanh và bền vững, điều kiện tiên quyết là xây dựng được hệ thống cơ sở hạ tầng kinh tế, kỹ thuật và xã hội hiện đại. Chính vì thế, sau khi quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm được Ủy ban nhân dân thành phố phê duyệt, công việc chuẩn bị tiếp theo đang tập trung vào việc xây dựng kế hoạch tổng thể phát triển Thủ Thiêm và quy hoạch cơ sở hạ tầng kỹ thuật chính, theo sát và cụ thể hóa chương trình hành động thực hiện Công trình xây dựng Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm giai đoạn 2006-2010 của Ủy ban nhân dân thành phố thông qua việc triển khai nghiên cứu 4 chuyên đề:

- Đánh giá và điều chỉnh kế hoạch và tổ chức phương án bồi thường giải phóng mặt bằng Khu đô thị mới Thủ Thiêm.
- Xác định quy mô và phương thức đầu tư: tập trung luận chứng danh mục các dự án hạ tầng và các công trình quan trọng trong Khu đô thị mới Thủ Thiêm. Xây dựng kế hoạch chi tiết triển khai xây dựng hệ thống hạ tầng đô thị chủ yếu.
- Phương án tài chính: xác định tổng vốn đầu tư cho từng giai đoạn, đối với từng phương thức đầu tư chính các phương thức huy động vốn và khai thác quỹ đất có hiệu quả nhất để chuẩn bị đầu tư và đầu tư hạ tầng kỹ thuật và các công trình trọng điểm.
- Các cơ chế chính sách mới cần thiết đảm bảo thực hiện kế hoạch, và các nghiên cứu về tổ chức thực hiện (quản lý nhà nước về đầu tư xây dựng và quản lý đô thị hiện đại).

Bên cạnh đó, để phát triển một đô thị hiện đại, ngoài những vấn đề nêu trên cần đòi hỏi chính sách và mô hình quản lý đô thị phải hiện đại hóa hơn nữa, áp dụng những công cụ và hệ thống quản lý chuyên nghiệp, hiện đại để đảm bảo kiểm soát, khai thác và phát triển một đô thị bền

vững. Một cơ sở hạ tầng kỹ thuật hiện đại cho đô thị mới được chuẩn bị nhằm cụ thể hóa dự án đầu tư Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm sẽ là nền tảng để đảm bảo quá trình hình thành Đô thị mới bền vững, là cơ sở thu hút đầu tư xây dựng phù hợp với các nguyên tắc quy hoạch, đảm bảo phát triển bền vững cho đô thị, sẽ tạo nên một động lực phát triển cho thành phố Hồ Chí Minh và vùng kinh tế động lực phía nam.[8]

Quá trình hình thành Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm và tiến đến mục tiêu phát triển bền vững là một tiến trình thực hiện kế hoạch phát triển chiến lược với các chuẩn mực được chọn lọc mang tầm quốc tế và thời đại, kết quả thực hiện của quá trình phát triển đồng bộ- liên tục dựa trên sự kiên trì bền bỉ theo đuổi việc thực thi các mục tiêu đặt ra. Kết quả mang lại do sự hình thành Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm không chỉ vì lợi ích của dự án mà quan trọng hơn là ảnh hưởng và tác động có tính dây chuyền đến vùng lân cận sẽ góp phần hình thành đô thị thành phố Hồ Chí Minh văn minh-hiện đại ở tầm thế kỷ /.

Tài liệu tham khảo

1. Quyết định của Thủ tướng Chính phủ số 152/2004/QĐ-TTG ngày 17 tháng 8 năm 2004 về việc ban hành định hướng chiến lược phát triển bền vững ở Việt Nam (Chương trình nghị sự 21 của Việt Nam).
2. Quyết định số 6565/QĐ-UBND về phê duyệt điều chỉnh quy hoạch chung xây dựng Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm tỷ lệ 1/5000
3. Quyết định số 113/2006/QĐ-UBND ngày 21 tháng 7 năm 2006 về ban hành Kế hoạch triển khai Chương trình hành động thực hiện Công trình xây dựng Khu đô thị mới Thủ Thiêm (giai đoạn 2006-2010)
4. Báo cáo của Brundtland Commission (1987)
5. Nguyễn Đăng Sơn (2005)-Phương pháp tiếp cận mới về Quy hoạch và quản lý đô thị , tr.13
6. Văn kiện Đại hội đại biểu lần thứ VIII của Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh (2005)
7. Nhiệm vụ thiết kế đồ án điều chỉnh quy hoạch chung, quy hoạch chi tiết Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm ban hành kèm theo Quyết định số 81/2004/QĐ-UB ngày 05 tháng 4 năm 2004 của Ủy ban nhân dân thành phố
8. Sổ tay VA21 (2005)- Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

[1] Quyết định của Thủ tướng Chính phủ số 152/2004/QĐ-TTG ngày 17 tháng 8 năm 2004 về việc ban hành định hướng chiến lược phát triển bền vững ở Việt Nam (Chương trình nghị sự 21 của Việt Nam).

[2] Báo cáo của Brundtland Commission (1987)

[3] Nguyễn Đăng Sơn (2005)-*Phương pháp tiếp cận mới về Quy hoạch và quản lý đô thị* , tr.13

[4] Văn kiện Đại hội đại biểu lần thứ VIII của Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh (2005)

[5] Ban hành kèm theo Quyết định số 81/2004/QĐ-UB ngày 05 tháng 4 năm 2004 của Ủy ban nhân dân thành phố

[6] Quyết định số 6565/QĐ-UBND về phê duyệt điều chỉnh quy hoạch chung xây dựng Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm tỷ lệ 1/5000

[7] Sasaki Associates Inc là đơn vị đoạt giải Nhì, giải thưởng cao nhất trong cuộc thi ý tưởng quy hoạch Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm . Theo thể lệ cuộc thi, đơn vị đã được chọn để ký hợp đồng thiết kế quy hoạch chi tiết Khu trung tâm đô thị mới Thủ Thiêm TL 1:2000

[8] Phát biểu của đồng chí Tổng bí thư Nông Đức Mạnh tại Đại hội lần thứ VIII Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh ngày 06 tháng 12 năm 2005